

Έπι τῆ Μητροπόλει τῶν Ἑορτῶν: τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 25ῆ Δεκεμβρίου 2014

Ἡ σκηνὴ τοῦ λουτροῦ στὴν Εἰκόνα τῆς Γεννήσεως

«Ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσί σοι»
 (Δευτ. 32,7)

Ἡ παρακείμενη Εἰκόνα τῆς Γεννήσεως εἶναι ἀναμφίβολα ἓνα ἐξαιρετο ἔργο τῆς Κρητικῆς λεγομένης Σχολῆς.

Στὴν ἀρχὴ τῆς Σαρακοστής τῶν ἐφετινῶν Χριστουγέννων ἀρχίσαμε νὰ ἐπεξεργαζόμεστε στὸ Παιδικὸ Τμῆμα τοῦ Ἐργαστηρίου Ἐκκλησιοποιημένης Εἰκονογραφίας τὴν ἀντιγραφή της, ὥστε νὰ τὴν ἀγιογραφήσουμε, τὸ κατὰ δύναμιν, μέχρι τὰ Χριστούγεννα.

Στὸ κάτω ἀριστερὸ ἄκρο ὑπάρχει ἡ σκηνὴ τοῦ λουτροῦ, ὅπως συνηθίζεται

σὲ πλεῖστες Εἰκόνες τῆς Γέννησης.

Οἱ ἐρωτήσεις, τὶς ὁποῖες δεχθήκαμε, ἀλλὰ καὶ οἱ παρατηρήσεις Μελῶν τοῦ Ἐργαστηρίου μας γιὰ τὸ «ἀνεπίτρεπτον» τῆς σκηνῆς, μᾶς ὥθησαν, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, σὲ μία μικρὴ ἔρευνα.

Στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἀγιογραφείου τῆς Μονῆς μας, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει ἑξακόσιες Εἰκόνες τῆς Γέννησης, ἀπὸ ὅλες τὶς περιόδους καὶ ὅλες τὶς Σχολές τῆς Ὁρθόδοξης Εἰκονογραφικῆς μας Παράδοσης, ἀνακαλύψαμε μὲ ἐκπληξη, ὅτι ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία (90% καὶ ἄνω), συμπεριλαμβάνει τὴν ἐν λόγῳ σκηνή.

Στὴν σχετικὴ Εἰκονολογικὴ γραμματεία τὰ πράγματα ἦταν λιγώτερο σαφῆ. Οἱ Εἰκονολόγοι διχάζονται, καὶ οἱ μὲν ἀποδέχονται, οἱ δὲ ὄχι, τεκμηριώνοντας ἀμφοτέροι μὲ ἰσοδύναμη πειστικότητα.

Τὸ θέμα ἐντάσσεται, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, στὸν μακρὸν, πυκνογραμμένο κατάλογο τῶν «θεολογούμενων» τῆς Εἰκονογραφίας.

Οί έρωτήσεις, όμως, πού μᾶς εἶχαν τεθεῖ ἀνέμεναν ἀπάντηση, σοβαρή και ὑπεύθυνη.

Ἡ ἐπερώτηση τῶν Διδασκάλων και τῶν Πατέρων μας, ἔδωσε και αὐτή τήν φορά τήν λύση στό δύσκολο πρόβλημα και τήν ὀρθή κατεύθυνση στήν σκέψη μας. Καταθέτουμε λοιπόν τήν ἀπάντησή τους, με τήν ἐλπίδα και τήν εὐχή νά βοηθήσει ὅσους Ἀδελφούς και Συμμαθητές μας ἔχουν ἐκφράσει τήν ἀπορία ἢ και τήν ἔνστασή τους στό θέμα αὐτό.

Ὁ καταξιωμένος, γνωστός και ἀγαπητός στό Ἔργαστήριό μας Ἅγιος γράφος κύριος Φίλιππος Μαρκόπουλος σημείωσε τὰ ἐξῆς:

«Ἡ σκηνή του λουτροῦ αποτέλεσε ἀπάντηση σε ἰσχυρισμούς, ὅτι ἡ Γέννηση Του Κυρίου ἦταν ἓνα υπερφυσικό, πέρα ἀπό τήν ἀνθρώπινη φύση γεγονός, προσβάλλοντας με τον τρόπο αὐτό τήν τέλεια ἀνθρώπινη Φύση του Κυρίου.

Ἡ γνώμη μου εἶναι, ὅτι ἡ προσθήκη αὐτή εἶναι ἀστοχὴ και ἀποτελεῖ παρέμβαση τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς στο Μυστήριο. Το ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει και σε σύγχρονες Εἰκόνες, που παρουσιάζουν τήν Θεοτόκο ἐγκυμονούσα.

Καλές οἱ προθέσεις ἀλλά ἀνεπαρκῆ τὰ ἀποτελέσματα. Και αὐτό γιατί καταγράφοντας τήν ἀνθρώπινη διάσταση του γεγονότος, αὐτόματα υποβαθμίζεται ἡ Θεία. Το Μυστήριο αὐτό δεν περιγράφεται οὔτε μπορεῖ ἡ ἀνθρώπινη λογική νά το κατανοήσει, ὄχι γιατί εἶναι ἀνεπαρκῆς, ἀλλά γιατί εἶναι ἀιχμάλωτη και ὑποταγμένη στήν φθορά.

Ἡ θέση λ.χ. τῆς Παναγίας, στήν Παράσταση τῆς Γέννησης, δεν καταδεικνύει τήν φυσική διάσταση των πραγμάτων (ὅπως συμβαίνει στις Δυτικές ἀπεικονίσεις). Ἡ Θεοτόκος εἶναι σε σχετικὰ μακρινή θέση ἀπό το Θεῖο Βρέφος, Διάκονος και Προσκυνητής ταυτόχρονα του Μυστηρίου τῆς Σαρκώσεως του Λόγου.

Ὁφείλουμε, λοιπόν, νά τηρήσουμε ἀπό το Μυστήριο κάποια ἀπόσταση, ὅπως μας διδάσκει ἡ ἴδια ἡ σύνθεση τῆς Εἰκόνας.

Καλό εἶναι νά μην ἀγγίζουμε ὅτι μας ξεπερνά.

Ὅχι, λοιπόν, στήν σκηνή του λουτροῦ».

Ὁ δὲ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Κυπριανός, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του τὰ ἀνωτέρω, συνόψισε με συντομία, ἀλλά και σαφήνεια, ὅτι

«Ἡ προσθήκη τοῦ λουτροῦ στήν Εἰκόνα τῆς Γεννήσεως, κάποτε δὲν ἦταν “ἀστοχὴ”. Σήμερα ὁμως θεωρεῖται μὴ ἀναγκαία».

Ἐξέφρασε, ὁμως, με τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὅποια προσέθεσε, και τήν ἐκπληξη και ἀπορία του γιὰ τὸ ὅτι οἱ σύγχρονοι (και μάλιστα μαθητεύομενοι) Ἅγιογράφοι κυριολεκτικὰ «διϋλίζουν τὸν κώνωπα...» και ἔθεσε νέους, ὑγιεῖς προβληματισμούς, ἀνεβάζοντας βέβαια, ὅπως συνηθίζει, πολὺ τὸν πήχυ:

«Τὸ ζητούμενον: Πῶς ἄρα γε θὰ ἐκφρασθῆ στήν Εἰκόνα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μας με τὸν ἰσχυρότερο τρόπο τὸ Δογματικὸ Μήνυμα τῆς;».

Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω!...